

Asia: VN/26860/2023

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuomioistuimen määräämästä pääsykiellosta ja siihen liittyviksi laeiksi**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Tuomioistuimen määräämä pääsykielto**

Mikro- ja yksinyrittäjät ry pitää yrityslähestymiskiellon säätämistä tarpeellisena myymälöiden työ- ja asiointiturvallisuuden parantamiseksi.

Myymän käsittely ei ole lakitekstissä määritelty, mutta esitysluonnoksen perustelujen mukaan sillä tarkoitettaisiin kaupallisessa tarkoituksessa toimivaa liiketilaa, jossa pidettäisiin yleisön saatavilla hyödykkeitä, kuten elintarvikkeita tai tavaroita.

Esitysluonnoksen mukaan pääsykielto voitaisiin määrätä kauppakeskuksessa tai muussa siihen verrannollisessa usean liikkeen keskittymässä vain yksittäisen myymälän suojaksi, mutta ei laajemmin useita liikkeitä sisältävän rakennuksen tai muun alueen suojaksi. Tämä sulkee soveltamisalasta myös esimerkiksi kauppahallit sekä basaarit, messut ja muut useamman myymälän käsittävät kokonaisuudet. Tämä voi olla ongelmallista, sillä tyypillisesti näissä tiloissa liikkuu paljon yleisöä eikä yhden myymälän hakemalla lähestymiskiellolla olisi käytännössä merkitystä.

Esitysluonnoksessa arvioidaan lähestymiskiellon hakemisesta aiheutuviksi kustannuksiksi 1100 euroa ja lisäksi hakijan maksettavaksi tulisi 310 euron oikeudenkäyntimaksu. Kustannukset voivat muodostua esteeksi kiellon hakemiselle varsinkin pienissä yrityksissä. On erittäin tärkeää, että hakemusmenettely pidetään mahdollisimman kevyenä ja siitä laaditaan kattava ohjeistus.

Lisäksi on erittäin tärkeää, että tuomioistuinlaitoksella on riittävät resurssit lähestymiskiellohakemusten käsittelyyn. Kiellon hakemiseen päädyttäneen usein vakavimmissa tilanteissa, jolloin lakiluonnoksen mukainen pääsykieltoa koskevan asian käsitleminen asian edellyttämällä joutuisuudella korostuu.

## **Paikan haltijan antama pääsykielto ja julkisrauhan rikkominen**

Mikro- ja yksinyrittäjät ry pitää rikoslain julkisrauhan rikkomista koskevan säännöksen täsmentämistä tarpeellisena. Nykyinen mahdollisuus porttikiellon antamiseen on ollut lähinnä joidenkin toimialojen käytössä ja esitysluonnoksen mukainen muutos lisää tietoisuutta yritysten käytettävissä olevista keinoista estää häiriökäyttäytymistä. On myös tärkeää, että julkisrauha ja porttikiellon antaminen eivät jatkossakaan ole samalla lailla toimialasidonnaisia, kuin esitettävä tuomioistuimen määräämä pääsykielto.

Julkisrauha on lainkohdan sanamuodon mukaan sidottu huoneistoon tai rakennukseen taikka rakennuksen aidattuun piha-alueeseen. Esimerkiksi ulkona järjestettävät yleisötilaisuudet, kuten festivaalit ja urheilutapahtumat jäävät soveltamisalan ulkopuolelle. Niilläkin porttikielloja voidaan antaa, mutta niiden rikkominen ei olisi rangaistavaa. Säännöksen soveltamisalan laajentaminen olisi näiltä osin varsin perusteltua.

Myös porttikieltojen osalta kattava ohjeistus on tärkeää varsinkin pienempien yritysten kannalta. Lisäksi ohjeistus ja erilaisten paikanhaltijoiden roolien ymmärtäminen on tärkeää kauppakeskuksissa ja muissa vastaavissa useita liikkeitä käsittävissä rakennuksissa.

## **Toimivaltuudet pääsykieltojen valvomiseksi**

Toimivaltuuksien selkeä määrittely on tärkeää, jotta häiriökäyttäytymisen estäminen on käytännössä tehokasta. Poliisien ja vartijoiden toimivaltuuksien täsmentäminen on siten tarpeellista.

Myös tässä erilaisten paikanhaltijoiden roolien ymmärtäminen kauppakeskuksissa ja muissa vastaavissa useita liikkeitä käsittävissä rakennuksissa on tärkeää ja järjestyksenvälvojen toimivaltuuksien täsmentämistä olisi harkittava.

## **Henkilötietojen käsittely**

Myös henkilötietojen osalta tarvitaan selkeää ja kattavaa ohjeistusta.

## **Muut mahdolliset huomiot esitysluonnoksesta**

Jatkovalmistelussa tulee vielä harkita edellä mainituissa monitoimijaympäristöissä tyypillisten häiriötilanteiden laajempaa torjumista.

Esitysluonnokseen kirjattu kattava tiedottaminen on tarpeellista. On tärkeää, että liikkeenharjoittajat tuntevat sekä itse annettujen porttikieltojen että tuomioistuimen määräämän pääsykiellon soveltamiseen liittyvät oikeudet ja rajoitukset.

Myös esitysluonnokseen kirjattu muutosten voimaantulon jälkeen toteutettava sääntelyn soveltamisen seuranta on tärkeää. Seurannassa on myös varauduttava mahdolliseen tarpeeseen laajentaa tuomioistuimen määräämän pääsykiellon soveltamisalaa.

Mäkinen Heikki  
Mikro- ja yksinyrittäjät ry